

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 133/2020-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 16 a čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky postupom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno a Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny v bližšie neurčených konaniach a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie

základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 16 a čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Komárno (ďalej len „úrad práce“) a Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie“) v bližšie neurčených konaniach.

2. Sťažovateľka v úvode ústavnej sťažnosti požiadala ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu a túto žiadosť odôvodnila zlou finančnou situáciou, v rámci ktorej zdôraznila, že sa sama stará o maloletého syna.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka po tom, čo jej zo strany úradu práce nebol priznaný „príspevok na chorého syna“, požiadala o oslobodenie od povinnosti vykonávať menšie práce v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hmotnej núdzi“).

Sťažovateľka porušenie svojich základných práv vníma v tom, že napriek chorobe svojho syna odkázaného výlučne na jej starostlivosť (má diagnostikovanú poruchu ADHD a stanovenú individuálnu školskú dochádzku v rozsahu dvoch hodín týždenne) je „nútená“ vykonávať menšie obecné práce, prípadne absolvovať „rôzne školenia“.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd „... prikázal úradu práce, ústrediu práce opäť rozhodnúť a udeliť mi výnimku, aby som nemusela povinne chodiť na

1.) povinné brigády 32 hod. mesačne

2.) na školenia a na ďalšie ponuky nakoľko pre chorého syna nemôžem prijať žiadnu prácu“.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

9. Sťažovateľka porušenie ústavných práv vníma predovšetkým v tom, že úrad práce ani ústredie nevyhoveli jej požiadavke na oslobodenie od povinnosti vykonávať menšie práce v zmysle zákona o hmotnej núdzi.

III.1 K namietanému postupu úradu práce a ústredia

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, II. ÚS 543/2017).

11. Súčasťou judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá ústavnú sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04, II. ÚS 260/2015, III. ÚS 31/2020).

12. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky treba považovať za neprípustnú.

Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Nevyužitie zákonnej možnosti domáhať sa ochrany svojich práv na všeobecnom súde nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

14. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jej dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť (mutatis mutandis I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, IV. ÚS 177/05).

15. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, ústavný súd poukazuje na § 22 ods. 1 zákona o hmotnej núdzi, podľa ktorého na konanie podľa zákona o hmotnej núdzi sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

Z uvedeného ustanovenia zákona o hmotnej núdzi vyplýva, že sťažovateľka sa môže účinne domáhať ochrany svojich základných práv na všeobecnom súde podľa tretej časti Správneho súdneho poriadku.

Právomoc všeobecných súdov rozhodnúť v predmetnej veci sťažovateľky v danom prípade (vzhľadom na princíp subsidiarity) vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o jej ústavnej sťažnosti.

16. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy a z § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde zjavne vyplýva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné

prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

17. S poukazom na uvedené preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť.

18. Napokon ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka neoznačila vo svojej ústavnej sťažnosti ani k nej nepriložila žiadne konkrétne rozhodnutie úradu práce ani ústredia, ktoré by malo byť podkladom pre tvrdené porušenie základných práv. Podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľ k ústavnej sťažnosti musí pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

Ústavný súd sťažovateľku na odstránenie tohto nedostatku nevyzýval vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku.

III.2 K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

19. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

20. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľky a s tým súvisiacu žiadosť sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

21. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka požiadala v ústavnej sťažnosti o ustanovenie právneho zástupcu a žiadosť odôvodnila majetkovými pomermi.

Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená, nie je neprípustná ani zjavne neopodstatnená.

Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako neprípustnú, je zřejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 82/2020).

22. Pretože neboli splnené všetky predpoklady ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 1 výroku rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu